

Kongres ALAI v Praze

Česká pobočka mezinárodního sdružení literárního a uměleckého ALAI pořádala 20. a 21. září 2019 mezinárodní kongres o autorském právu. Jeho téma bylo Kolektivní správa autorských práv a přilákal do České republiky více než 300 účastníků ze 47 zemí. Podle počtu účastníků a podle ohlasů, které kongres vyvolal, se jedná o vůbec neúspěšnější kongres ve více než 140 leté historii této organizace věnující se zkoumání autorského práva. Kongres se pořádal s významnou podporou Ochranné asociace zvukařů – autorů (OAZA), Ochranné organizace autorské – sdružení autorů děl výtvarného umění, architektury a obrazové složky audiovizuálních děl (OOA-S) a i dalších partnerů ze soukromého i veřejného sektoru, pod záštitou prezidenta republiky a Ministerstva kultury. Byl pro Českou republiku a Prahu nejenom ctí, ale i významnou společenskou událostí. Kongres otevřel Christian Archambeau, výkonný ředitel Úřadu Evropské unie pro duševní vlastnictví, Frank Gotzen, prezident ALAI a Rudolf Leška, předseda české pobočky ALAI. Se svými projevy vystoupili též Gadi Oron, generální ředitel mezinárodní asociace autorských organizací CISAC, a Sylvie Forbinová, zástupkyně generálního ředitele Světové organizace duševního vlastnictví pro autorské právo a kreativní průmysl. Jakkoli jistě mnohé účastníky lákal též bohatý společenský program, těžiště spočívalo v zajímavém a mimořádně aktuálním vědeckém programu, do něhož přispěli jak významní světoví akademici, tak významní zástupci průmyslu, obchodu a praxe. Romana Matanovacová Vučkovičová z univerzity v Záhřebu přednesla všeobecnou zprávu o stavu právní úpravy kolektivní správy autorských práv a práv souvisejících v různých zemích světa. Tím bylo učiněno zadost hlavnímu poslání organizace ALAI, které leží v oblasti mezinárodního srovnávacího práva autorského. V panelu věnujícímu se právu hospodářské soutěže a kolektivní správě autorských práv vystoupil Daniel Gervais z Vanderbiltovy univerzity v USA, který kritizoval snahu zavádět soutěž mezi kolektivními správci, protože v této oblasti nemají být principy soutěžního práva vždy funkční. Naopak Josef Drexl z Max Planckova institutu pro inovace a soutěž z Mnichova se ve svém příspěvku zastal práva hospodářské soutěže jako v zásadě pozitivního vnějšího regulátora kolektivní správy práv. Sylvie Nérissonová z univerzity v Bordeaux promluvila o aktuálních teoretických problémech kolektivní správy, zatímco Caroline Boninová z organizace SACEM, což je nejstarší kolektivní správce práv na světě usídlený ve Francii, promluvila o praktických aspektech střetu soutěžního práva a práva autorského. V panelu, který se věnoval otázce sazebníku kolektivních správců, jejich stanovování a sporům o ně, vystoupila Jeanette Dietrich, globální ředitelka pro hudební licencování Netflixu, která poukázala na složité vyjednávání při získávání globální licence pro distribuci hudebního obsahu v rámci videa na vyžádání. Andrea Kokonisová z kanadské organizace SOCAN účastníkům přiblížila praktickou organizaci a fungování specializovaného autorskoprávního tribunálu v Kanadě, tzv. Copyright Board, což je jeden z nejstarších autorskoprávních specializovaných tribunálů na světě. To přineslo četné praktické úvahy i pro české účastníky v souvislosti s aktuální složitou úpravou sjednávání a sporů o sazebníky kolektivních správců. Profesorka Delia Lipszycová z univerzity v Buenos Aires promluvila o argentinské zkušenosti se soutěžním právem a se sjednáváním sazebníků a informovala účastníky o zajímavé latinskoamerické judikatuře z této oblasti. V panelu věnovanému pětiletému výročí evropské směrnice o kolektivní správě autorských práv zasedla Véronique Delforgeová z Evropské komise (DG Connect), která shrnula právní politiku Evropské komise v této oblasti a názor na existenci a další vývoj evropské právní úpravy kolektivní správy. Dále Maria Mercedes Frabboniová z univerzity v Sussexu, která promluvila o komplikacích spojených s plánovaným vystoupením Spojeného království z Evropské unie a navazujících problémů v oblasti přeshraniční regulace kolektivních správců a vztahů mezi kolektivními správci v Evropské unii v době po případném vystoupení Spojeného království. Tobias Holzmüller, ředitel právního oddělení GEMA, brilantním způsobem poukázal na pohled jednoho z největších evropských kolektivních správců, zatímco Gábor Faludi z Maďarska promluvil o dopadu evropské kulturní politiky v oblasti autorských

práv a kolektivní správy na tzv. malé země a malé jazyky, kde si kriticky všiml negativního dopadu na kulturní rozmanitost. Massimo Scialò, zastupující nezávislého správce práv Soundreef, vysvětlil odlišný obchodní přístup nezávislých správců k problematice licencování předmětů ochrany a poukázal na jejich praktické zkušenosti z Itálie a Spojeného království, jakož i na složitou koexistenci s kolektivními správci. Panel věnovaný kolektivní správě nehudobního repertoáru se věnoval zejména otázkám licencování literárních děl, audiovizuálních děl a děl výtvarného umění. Vystoupili Marie Anne Ferryová-Fallová z organizace ADAGP z Francie, zabývající se kolektivní správou děl výtvarného umění, Frederic Haber z organizace Copyright Clearance Centre, která je nezávislou organizací nabízející hromadné licencování autorských práv mj. pro účely užití literárních děl v podnicích, školách a dalších institucích a Hubert Tillet ze společnosti SACD (francouzský kolektivní správce pro audiovizuální oblast). Naprosto největší pozornost poutal panel, který se týkal nových technologií v oblasti kolektivní správy práv. Viveca Stillová z finského ministerstva pro vzdělání a kulturu představila projekt finského předsednictví Rady EU, který se zaměřuje na rozvoj autorskopravní infrastruktury (Developing the Copyright Infrastructure), zejména pak na oblast řádného uvádění autorství v metadatech elektronických souborů. V této souvislosti vyzdvihla mimo jiné práci organizace ALAI, která provedla globální sběr dat na toto téma a která připravuje studii věnující se globální praxi při uvádění autorství v prostředí online. Dotazníky, z nichž tato studie bude vycházet, jsou dostupné na stránkách ALAI (<https://www.alai.org/en/resolutions-and-positions/article-15-berne.html>). Dále zde vystoupil Thomas Ericsson z organizace AMRA, která se věnuje individuálnímu vypořádávání autorských práv pro účely užití online mimo systém kolektivní správy. José Luis Sevillano, zástupce organizace AIE a člen představenstva SCAPR, promluvil o zkušenostech s databází výkonných umělců IPD, která usiluje o to, stát se globální autoritativní databází výkonných umělců. Charlotte Aïdanová z organizace SACEM představila projekt Urights, který o něco podobného usiluje na poli autorských práv v hudbě. Jörn Radloff zastupující společnost Bite Dance promluvil o potížích při globálním licencování hudby pro účely jí provozované sociální sítě TikTok, oblíbené u teenagerů. Jeho extrémně zajímavý příspěvek představil praktické potíže s globálním licencováním z pohledu uživatele. V panelu o přeshraniční správě autorských práv promluvil Bernt Hugenholtz z univerzity v Amsterdamu o teritorialitě z hlediska perspektivy Evropské unie. Eleni-Tatiani Synodinouová z Kyperské univerzity pohovořila o problematice geoblockingu. Pavel Koukal z Masarykovy univerzity pak o nařízení o portabilitě a o problematice smlouvy o dodání digitálního obsahu. Adriana Moscosová ze španělského ministerstva kultury promluvila rovněž o tomto problému, přičemž vysvětlila pohled vlády členského státu Evropské unie. Satoshi Watanabe, předseda asijsko-pacifické regionální komise CISAC, promluvil o úsilí přeshraničního licencování v jihovýchodní Asii a potížích, na které naráží z hlediska regulatorního stavu v některých zemích tohoto regionu. V panelu o povinné a rozšířené kolektivní správě vystoupil Mihály Ficsor, bývalý ředitel světové organizace duševního vlastnictví, se zprávou o stavu unijního práva v této oblasti. Raquel Xalabarderová z Otevřené katalánské univerzity promluvila o kolektivní správě v oblasti výtvarného umění, Regan Smithová z amerického úřadu pro autorské právo (Copyright Office) představila novelu autorského zákona (Music Modernization Act) a s tím spojené potíže týkající se nově ustavené regulace kolektivní správy ve Spojených státech. Johan Axhamn z univerzity v Lundu promluvil z pohledu na slovo vzatého odborníka o teorii i praxi rozšířené a povinné kolektivní správy v severských zemích, které jsou v této oblasti pro mnohé země svou právní úpravou i praxí vzorem. Celý kongres završila závěrečná řeč profesora Paula Torremanse z univerzity v Nottinghamu, který brilantním způsobem shrnul dvoudenní probíranou problematiku. Lze konstatovat, že kongres se setkal s entuziastickým přijetím všech účastníků a již nyní lze konstatovat, že se významně zapsal do dějin organizace ALAI i českého autorského práva.

Rudolf Leška